

p. 313).

OCI, 'estat d'inactivitat', 'lleure', pres del ll. *ōtium* 'oci', 'repòs'. □ 1.ª doc.: S. xv.

Spill (c. 1460): «estat monàstich, / tot sacerdocí / 5 posat en *oci* / se diuertia» (v. 9868; a més 10760); «--- en temps d'*oci* o repòs ---» (citat d'un text del S. xv per *DAG.*); aquest darrer diccionari dóna a més exemples de *Flors de virtut* (1492), de *Tirant* i aquest altre de *JEsteve* (1472): «--- prech-te que com tendràs un poch d'*oci* que scrigues»; mot inclòs en *DTo.* (1647) i en *Lacav.* (1696): «*Oci*, desocupació: *Hic otium*». Fins avui continua essent mot savi, poc usual en el llenguatge parlat.

DERIV.: *Ociar*, ant. [Llull]. *Ociós* [Llull: «Blan- 15 querna laborava per tal que no stegués *occiós*» (*Blanq.*, *NCl.* II, 259.11); «ne lezar-la sola ne permetre que sia *ociosas*» (Eiximenis, *Pros.* II, 26, en *EntreDL* I, 174); *BMetge* «--- hòmens *ociosos* ---» (*Somni*, *NCl.*, 91.6); *Spill*: «Trobant-me en aquesta uall / --- / *ociós*, trist, sens fer fruyt» (v. 11); «--- riquesas *ociosas* ---» (en text de 1498, *AlcM*); *Lacav.* 1696 etc.]. *Ociosament* [exs. del S. xv en *AlcM*; *Lacav.* 1696; *DFA.*]. *Ociositat* [Llull; *ACanals*; «*ociositat* és espècie de peresa» (en text del S. xv, *DAG.*) etc.]. *Ociivol* [*DAG.*].¹

Negoci [Llull, *Blanq.*, *NCl.* I, 288.28; «axí com a mercaders procurar-se *negociis*» (Eiximenis, *Pros.* VI, 14, en *EntreDL* I, 201); *Curial*; *Tirant*; *OPou*, *TbPu.* (1575), p. 123; *Lacav.* (1696): «fer *vos negociis*», «manejar o tractar un *negocii*», «com van vostres *negociis*?», «Quin *negocii* teniu vos ab aquell?» etc.], pres del llatí *negōtium* 'ocupació, feina', derivat negatiu d'*otium*; cultisme antic i ben arrelat, inclòs en el llenguatge popular. *Negociar* [Llull, *Contempl.*, 107, 25; *Pere Cerimoniós*, *Cròn.*; *Spill*: «Si cinch talents / o 35 dos, que tens / acomanats, / ben esmerçats, / *negociant* / he ben obrant / redoblaràs» (v. 12659); *OPou*, *TbPu.* (1575), p. 123; *Lacav.* 1696: «*negociar* en mercaderies» etc.], pres de *negotiare* 'fer negociis, comerciar'; des d'antic s'ha dit també *negocijar* [Llull, 40 *Contempl.*, 28, 27; *BMetge*, *Somni* (*AlcM*); 1501 (*DAG.*); *Lab.* 1839; *DFA.*]. *Negociable* [Lab. 1839]. *Negociació* [1395; *Lacav.* 1696: «*negociació* o negoci de mercaderies»; *negociació* d'un tractat (*DFA.*)]. *Negociador*, adj.: [«Fuig al clergue *negociador* o merca- 45 der axí com a una fera pestilència» (d'un text del S. xv, *DAG.*); m. *Busa-Nebr.* (1507): «*negociador* en mercaderies»; *DTo.* (1647); *Lacav.* 1696: *negociador* 'mediador entre els qui estan en oposició']. *Negocial* [en *Busa-Nebr.* (1507); no reproduït per *DTo.* ni per 50 *Lacav.* 1696]. *Negociant* 'comerciant' [Llull; 1608 (*DAG.*); *Lacav.* 1696] *Negociat* [*DFA.*]. *Negociatiu*, -iva, 'relatiu als negocis comercials', usat en docs. dels Ss. xv-xvi de *Mall.*, segons *DAG.* *Negociós*, ant. [Llull].

¹ Aquest diccionari cita aquest mot d'un text del S. xv amb el sentit de 'ociós': «Las mellós forces per *occiivol* e fluxa langor ve que's perden».

Oclanda, V. *holanda*

OCLOCRÀCIA, pres del gr. *ὀκλοκρατία* id., compost d'*ὄχλος* 'multitud' i *κρατεῖν* 'dominar'. □ 1.ª doc.: *Lab.* 1888.

DERIV.: *Oclocràtic* [Lab. 1888].

Oclusió, *occlusiu*, V. *cloure*

Ocnàcies 'família de plantes exòtiques, de fulles gruixudes i flors paniculades', derivat savi del grec *ὄκνεϊν* 'encongir-se'.

Ocó, *ocolí*, V. *oca* *Ocorrença*, *ocórrer*, V. *córrer* *Ocot*, V. *oca*

OCRE, 'mineral terrós, de color groc fosc, emprat en pintura', pres del fr. *ocre*, i aquest del llatí *ochra*, que per la seva part ve del gr. *ὄχρα* id., derivat d'*ὄχρῶς* 'groc'. □ 1.ª doc.: 1492, *Cauliach*.

Allí s'escriu *ocra*: «Aliabàs mana posar cuyro de *ocra*», i igualment *Lacav.* 1696, «*Ocra*, terra mineral, de la qual se fan colors» i *Lab.* 1839; *ocre* en *DFA.* En francès es registra des de 1307 encara que és poc freqüent abans del S. XVIII.

És mot emprat des d'un principi sobretot entre els pintors. S'usa també com a adj. al costat d'*ocros*, encara que no inclou aquest sentit *DFA.*; en duu un exemple *AlcM* del novel·lista Joan Oller (1953) i és ben conegut per *JCoromines*.¹

DERIV.: *Ocraci*, -àcia [Lab. 1888; *DFA.*]. *Ocrar*, en el sentit de 'pintar de color d'ocre' el dóna *AlcM* amb un ex. de *NÖller* (1906). *Ocros*, -osa [Lab. 1888; *Narcís Oller* (*AlcM*); *Coromines* l'usa sovint, com per exemple en aquest passatge del *Viatge a Màlaga*: «aquests grisos indefinibles --- La terra és *ocrosa* tirant a vermella»; *DFA.*]; *ocri*, 'id.', emprat per *Victor Català* (*AlcM*); *ocris* 'barreja de greix i fum d'estampa, que serveix per a tenyir de negre les sabates rosses' (localitzat per *AlcM* a *Olot*).

Ocro-. primer element de compostos cultes pres del gr. *ὄχρῶς* 'groc' com en *ocrodèrmia*; *ocroïta* 'mineral mescla de quars i cererita'.

¹ Segons nota de *JCoromines* li era familiar usar *ocre* com a adj. en un context com «els tons *ocres* de la terra»; tampoc registra aquest ús el *DACEsp.*, però *JCoromines* pensa que s'ha dit molt també en castellà, no menys que en català, i que aquest ús adjectival ha estat oblidat per *descuït* en el *DACEsp.*

Òcrea 'beina tubular a la base d'un peciól, formada per la soldadura de les estípules' [1.ª doc. en *Lab.* 1888; *DFA.*], pres del llatí *ocrēa* 'bota', 'polaina', en aquesta llengua d'origen no clar.

Ocri, *ocris*, *ocro*-, *ocrodèrmia*, *ocroïta*, *ocros*, V. 55 *ocre*

Ocs 'crit amb què els pagesos fan moure els bous', usat a *Men.*; pronunciat *òks*, i *uòks* per alguns a *Ciutadella* (*AlcM*); aquest diccionari dóna el seu origen 60 com l'anglès *ox* 'bou', evidentment considerant-lo com